

Wyniki badania sanitarno-weterynaryjnego drobiu rzeźnego w Polsce w 2016 r.

Henryk Lis, Krzysztof Górski

z Katedry Rozrodu i Higieny Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach

W 2016 r. na rynkach Unii Europejskiej obserwowany był wzrost produkcji mięsa, szczególnie dotyczyło to rynku drobiu i wołowiny. Przyczyną tego zjawiska były niskie ceny zbóż i pasz dla zwierząt oraz ożywienie obrotów handlowych. Największy wzrost produkcji mięsa drobiowego obserwowano w Polsce i Chorwacji, natomiast duży spadek produkcji wystąpił na Słowacji i w Rumunii (1).

W Polsce utrzymywała się tendencja wzrostowa, osiągając ponad 2 mln 200 tys. ton wagi bitej ciepłej, o wartości ponad 10 mld złotych. Tak dobre wyniki uzyskano mimo zagrożenia zdrowia ptaków wirusem grypy. Grypa ptaków stanowi ciągle ogromne zagrożenie. W 2016 r. stwierdzono tę

chorobę w 43 państwach na terenie Afryki, Azji, Europy i na Środkowym Wschodzie (2). Na każdym z kontynentów chorobę powodował inny serotyp wirusa bądź ten sam serotyp przenoszony na znaczne odległości. W Europie stwierdzano po raz pierwszy serotyp H_5N_5 stanowiący zagrożenie nie tylko dla zwierząt, ale i ludzi. Z tego powodu zlikwidowano ponad 23 mln sztuk drobiu, a także odnotowano 119 przypadków zgonów ludzi. Z uwagi na występowanie wirusów u ptaków wolno żyjących, ich przemieszczanie się i niekiedy bardzo krótkie – tylko kilkudniowe – przebywanie na naszym terenie może zostawić wirusy. Stąd konieczność solidnej bioasekuracji i przestrzegania zasad higieny.

The results of sanitary investigations on slaughtered poultry in Poland in 2016

Lis H., Górski K., Department of Animal Reproduction and Hygiene, Siedlce University of Natural Sciences and Humanities

In this paper, results of sanitary supervision on poultry slaughtered in Poland in 2016, have been presented. Over 1 billion 121 million birds, including about 6 million hens, 1 billion broilers, over 38 million turkeys, over 19 million ducks and over 7 million geese were, under veterinary control, slaughtered in our country. Pre- and post-slaughter veterinary inspections have classified over 7 million (0,05%) units of poultry as unfit for use. The highest percentage of birds regarded as unfit was among slaughtered hens (3,17%), whereas among broilers (0,50%), turkeys (0,89%), ducks (0,94%) and geese (0,62%), these values were much lower. The most important reason for confiscating the slaughtered poultry was excessive leanness, identified in 0,12% hens, 0,21% chickens, 0,35% turkeys, 0,20% ducks and 0,19% geese. Here, the analysis of presented data was also performed.

Keywords: Polish veterinary inspection, slaughtered poultry, sanitary conditions.

Tabela 1. Występowanie objawów bądź zmian chorobowych u drobiu rzeźnego w 2016 r. w Polsce

Rodzaj drobiu	Liczba drobiu badanego	Liczba drobiu z objawami bądź zmianami (%)	Liczba drobiu uznanego za niezdatny do spożycia (%)
Kury	56 776 860	319 069 (3,20)	315 649 (3,17)
Kurczęta - brojlery	1 031 015 771	51 78 405 (0,52)	5 997 470 (0,50)
Indyki	38 413 007	597 029 (1,55)	334 488 (0,89)
Kaczki	19 987 517	197 541 (0,95)	189 238 (0,94)
Gęsi	7 121 442	45 371 (0,63)	44 849 (0,62)

Tabela 2. Rodzaj chorób i zmian stwierdzanych podczas badania sanitarno-weterynaryjnego u drobiu w Polsce w 2016 r.

Rodzaj chorób lub zmian	Kury	Kurczęta	Indyki	Kaczki	Gęsi
Gruźlica	-	-	-	-	-
Choroba Mareka	-	-	-	-	-
Salmonelloza	-	10 377	-	-	-
Choroby górnych dróg oddechowych	-	79 977	3095	4	2371
Wychudzenie	216 950 (0,12%)	2 062 079 (0,21)	135 739 (0,35)	41 878 (0,20)	13 594 (0,19)
Niedostateczne wykrwawienie	42 221 (0,07%)	3473 (0,001)	92 723 (0,19)	18 665 (0,09)	3872 (0,000)
Białaczka	-	-	-	-	-
Posocznica i ropnica	16 415 (0,02%)	808 338 (0,70)	20 713 (0,05)	79027 (0,39)	18 803 (0,05)
Aspergiloza	-	-	-	-	-
Inne choroby zakaźne	-	26 323	-	-	-
Rozkład gnilny	38	-	-	2116	475
Kokcydioza i inne pasożyty	45	10 459	35	82	31
Inne przyczyny	43 400	2 179 379	39 4724	56 669	5225
Ogółem	319 069	5 178 405	597029	197 541	45 371

Materiał i metody

Podstawą opracowania i jego celem była ocena wyników badania sanitarno-weterynaryjnego drobiu pochodzących ze wszystkich miejsc uboju pod kontrolą weterynaryjną. Analizowano przyczyny i wielkości konfiskat w 2016 r. zapisanych i istniejących w odpowiedniej dokumentacji.

Wyniki i omówienie

W 2016 r. poddano ubojowi pod nadzorem weterynaryjnym ponad 56 mln kur, ponad miliard 31 milionów kurcząt-brojlerów, ponad 38 mln indyków, prawie 20 mln kaczek

i ponad 7 mln gęsi. Objawy bądź zmiany chorobowe stwierdzono u prawie 320 tys. kur (3,20%), u ponad 5 mln kurcząt (0,52%), u prawie 600 tys. indyków (1,55%), prawie 200 tys. kaczek (0,94%) oraz u ponad 44 tys. gęsi (0,62%) (tab. 1).

Za niezdatne do spożycia uznano ponad 315 tys. kur (3,17%), prawie 6 mln kurcząt brojlerów (0,50%), ponad 330 tys. indyków (0,89%), prawie 200 tys. kaczek (0,94%) i ponad 44 tys. gęsi (0,62%). Przyczynami konfiskat były głównie: wychudzenie, niedostateczne wykrwawienie, posocznica i ropnica oraz inne przyczyny, bliżej nieopisane. Badaniem poubojowym stwierdzono choroby górnych dróg oddechowych

u kurcząt, indyków i gęsi oraz kokcydiozę, inne pasożyty i inne przyczyny (tab. 2).

Największą liczbę drobiu poddano ubojowi na terenie województwa wielkopolskiego, gdzie zbadano ponad 188 mln kurcząt, ponad 8 mln kur, prawie 6 mln indyków, ponad 14 mln kaczek i ponad 3 mln gęsi (tab. 3). Na dalszych miejscach znalazły się województwa: mazowieckie, gdzie ubojowi poddano ponad 248 mln kurcząt, ponad 5 mln kur i ponad 5 mln indyków, łódzkie – gdzie badano ponad 129 mln kurcząt, ponad 2 mln kaczek, ponad 1 mln gęsi, kujawsko-pomorskie – prawie 70 mln kurcząt, ponad 1 mln indyków, pomorskie – ponad 52 mln kurcząt, ponad 3 mln kur.

Tabela 3. Wyniki badania sanitarno-weterynaryjnego drobiu w poszczególnych województwach

Lp.	Województwo	Kury	Kurczęta	Indyki	Kaczki	Gęsi
1.	Dolnośląskie	A 18 749 440	17 305 420	106 130	-	2750
	B	-	13 971 (0,008)	-	-	-
	C	-	13 971 (0,008)	-	-	-
2.	Kujawsko-pomorskie	A 7320	69 655 171	1280 933	-	-
	B	84 (0,013)	218 138 (0,003)	4764 (0,37)	-	-
	C	84 (0,013)	218 138 (0,003)	4764 (0,37)	-	-
3.	Lubelskie	A 300	33 458 363	558 708	2586 922	719945
	B	-	260 156 (0,77)	193 (0,03)	16 437 (0,63)	7384 (1,03)
	C	-	260 156 (0,77)	193 (0,03)	16 437 (0,63)	7384 (1,03)
4.	Lubuskie	A 502806	17 090 667	6386510	42 7911	75148
	B	2729 (0,46)	46 218 (0,27)	280457 (4,09)	1597 (0,37)	-
	C	2729 (0,46)	46 218 (0,27)	17886 (0,28)	1597 (0,37)	-

Tabela 3. Wyniki badania sanitarno-weterynaryjnego drobiu w poszczególnych województwach (cd.)

Lp.	Województwo	Kury	Kurczęta	Indyki	Kaczki	Gęsi	
5.	Łódzkie	A	4036	129 026 404	-	2 238 093	1 018 503
		B	-	627046 (0,45)	-	10 246 (0,45)	4903 (0,48)
		C	-	627046 (0,45)	-	10 246 (0,45)	4903 (0,48)
6.	Małopolskie	A	4 676 551	6 438 517	283 363	-	1061755
		B	186 619 (0,39)	241 768 (0,11)	325 (0,11)	-	2669 (0,25)
		C	186 619 (0,39)	231 431 (0,35)	325 (0,11)	-	2669 (0,25)
7.	Mazowieckie	A	5 338 564	248 180 262	5 750 476	-	-
		B	85 737 (1,60)	1 749 747 (0,70)	100 163 (0,05)	-	-
		C	85 737 (1,60)	1 749 747 (0,70)	100 163 (0,05)	-	-
8.	Opolskie	A	-	27 318 160	-	-	-
		B	-	152 683 (0,05)	-	-	-
		C	-	152 683 (0,05)	-	-	-
9.	Podkarpackie	A	-	21 077 526	-	-	-
		B	-	56 647 (0,26)	-	-	-
		C	-	56 647 (0,26)	-	-	-
10.	Podlaskie	A	90 896	40 263 644	8583	-	571457
		B	273 (0,30)	245 787 (0,61)	23 (0,26)	-	1017 (0,17)
		C	273 (0,30)	245 787 (0,61)	23 (0,26)	-	1017 (0,17)
11.	Pomorskie	A	3 201 916	52 317 801	-	-	-
		B	5338 (0,16)	113 353 (0,21)	-	-	-
		C	5338 (0,16)	113 353 (0,21)	-	-	-
12.	Śląskie	A	-	35 860 150	3 359 398	29800	-
		B	-	71 360 (0,19)	1628 (0,48)	-	-
		C	-	71 360 (0,19)	1628 (0,48)	-	-
13.	Świętokrzyskie	A	1050	14 288 451	-	-	-
		B	-	36 706 (0,29)	-	-	-
		C	-	36 706 (0,29)	-	-	-
14.	Warmińsko-mazurskie	A	15 725 920	28 55154	14 710 062	-	632 519
		B	177 026 (1,20)	146 889 (5,14)	160 592 (1,09)	-	2874 (0,45)
		C	177 026 (1,20)	146 889 (5,14)	160 592 (1,09)	-	2874 (0,45)
15.	Wielkopolskie	A	8 243 832	188 234 275	5 966 844	1 470 4791	30 411 365
		B	24 882 (0,30)	1 642 083 (0,80)	48 884 (0,81)	16327 (1,11)	26 434 (0,86)
		C	21 432 (0,26)	1 642 083 (0,80)	48 884 (0,81)	160958 (1,03)	26 002 (0,85)
16.	Zachodniopomorskie	A	144 529	43 999 152	-	-	-
		B	4379 (3,02)	385 366 (0,87)	-	-	-
		C	4379 (3,02)	385 885 (0,87)	-	-	-

A – liczba ptaków poddanych ubojowi, B – liczba (procent) drobiu, u którego stwierdzono objawy bądź zmiany chorobowe, C – liczba (procent) drobiu uznanego za niezdatny do spożycia.

Najmniejszą liczbę drobiu poddano ubojowi i badaniu w województwach: świętokrzyskim – 14 mln kurcząt, podkarpackim – 21 mln kurcząt, opolskim – ponad 27 mln kurcząt.

Największą liczbę indyków poddano ubojowi w województwach: warmińsko-mazurskim – ponad 14 mln, lubuskim – ponad 6 mln, wielkopolskim – prawie 6 mln, mazowieckim – ponad 5 mln.

Najwięcej kaczek poddano ubojowi i badaniom w województwach: wielkopolskim – ponad 14 mln, lubelskim – ponad 2,5 mln, łódzkim – ponad 2 mln.

Najwięcej gęsi poddano ubojowi w województwach: wielkopolskim – ponad 3 mln, łódzkim – ponad 1 mln, małopolskim – ponad 1 mln.

Stwierdzone objawy bądź zmiany chorobowe u ponad 5 mln kurcząt, u prawie 600 tys. indyków, u ponad 300 tys. kur i prawie 200 tys. kaczek zasługują na większe zainteresowanie i przestrzeżenie warunków dobrej praktyki produkcyjnej. Stosunkowo dobry jest stan zdrowia gęsi. Największym producentem gęsi na świecie jest Chińska Republika Ludowa utrzymująca ponad 317 mln tych ptaków. W Afryce w hodowli i chowie gęsi przoduje Egipt (9,2 mln), w Europie – Polska (prawie 6 mln) a dalej Ukraina i Węgry (3). Nadzór weterynaryjny nad chowem i hodowlą drobiu ma w naszym kraju długoletnią i dobrą tradycję. Zależy on znacznie od personelu zatrudnionego i właścicieli zakładów. Porównując wyniki badania

drobiu poddanego ubojowi w 2009 r. z wyżej omawianymi, stwierdzamy znaczne ich pogorszenie, były one następujące: kur – 1,85%, kurcząt – 0,38%, indyków – 0,78%, kaczek – 0,20%, gęsi – 0,42% (4).

Piśmiennictwo

- Judzińska A.: Produkcja mięsa w Unii Europejskiej w 2016 r. *Gospodarka Mięsna* 2017, **68**, 24–26.
- Mroczek R.: Ocena stanu produkcji oraz ceny żywca rzeźnego w Polsce w 2017 roku. *Gospodarka Mięsna* 2017, **68**, 65–67.
- Duma-Kocan P., Głodek E.: Jakość i wartość odżywcza gęsiny. *Gospodarka Mięsna* 2017, **68**, 8, 72–73.
- Lis H., Górski K.: Wyniki badania sanitarno-weterynaryjnego drobiu rzeźnego w Polsce w 2009 r. *Życie Wet.*, 2011, **86**, 391–393.

Prof. zw. dr hab. Henryk Lis, ul. Międzynarodowa 32 m. 21, 03-922 Warszawa